

SOLBAKKEN VELFORENING
c/o Atle Alvestad Åstveitskogen 141
5113 TERTNES

Oslo, 10.10.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/8088

Saksbehandler:
Jonas Enoksen

Vedtak i klagesak om midlertidig utslippstillatelse for Sysendalen tettbebyggelse

Miljødirektoratet viser til klage av 10. september 2023 fra Solbakken Velforening på Statsforvalteren i Vestland sitt vedtak av 1. september 2023. Statsforvalteren oversendte klagen til oss 29. september 2023. Vi viser også til informasjon om status for nye Sysendalen renseanlegg i brev fra Eidfjord kommune, datert 2. juli 2024.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak om tillatelse til midlertidig utslippsløsning for Sysendalen tettbebyggelse, med følgende endringer:

- I tillatelsens pkt. 1.1 endres setningen "*Løyvet gjeld for perioden 31. august 2023 til 31. desember 2025/ til nytt reinseanlegg for Sysendalen tettbygde område blir satt i drift*" til "*Løyvet gjeld for perioden 31. august 2023 til 1. juli 2027.*"
- I nytt pkt. 2.7 inntas følgende vilkår i tillatelsen: "*Etter 10. oktober 2024 kan det ikke finne sted nye tilknyttingar til Isdøla og Maurset reinseanlegg.*"

Vedtaket er fattet etter forurensningsloven §§ 11 og 16, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Bakgrunn

Sysendalen tettbebyggelse har i dag to renseanlegg, Isdøla og Maurset, dimensjonert for henholdsvis 300 og 900 BOF₅ pe. Sysendalen tettbebyggelse består hovedsakelig av hyttebebyggelse, som fører til at dagens anlegg er overbelastede i høysesong. Sysendalen tettbebyggelse er over 2000 BOF₅ pe med utslipp til ferskvann, og faller innunder forurensningsforskriftens kapittel 14, jf. § 14-1.

Eidfjord kommune søkte den 12. mai 2023 om tillatelse etter forurensningsloven til en midlertidig løsning for utslipp av kommunalt avløpsvann fra Sysendalen tettbebyggelse. Den omsøkte løsningen går ut på å kjøre bort de mengdene avløpsvann som er over kapasiteten til renseanleggene i Sysendalen, og å rense dette avløpsvannet ved Eidfjord silanlegg.

Den 1. september 2023 fattet Statsforvalteren i Vestland vedtak om tillatelse til midlertidig utslippsløsning. Utslippsløsningen det er gitt tillatelse til, innebærer etablering av tette tanker for oppsamling av avløpsvann ved Maurset og Isdøla renseanlegg. Avløpsvannet fra de tette tankene er planlagt pumpet over på tankbiler som vil transportere avløpsvannet til en mottaksløsning ved Kjærøyeni nær Eidfjord sentrum. Her vil avløpsvannet bli ført inn på eksisterende avløpsledninger som leder avløpsvannet til det kommunale silanlegget i Eidfjord. Silanlegget er omfattet av forurensningsforskriften kapittel 13.

Tillatelsen gjelder fram til nytt anlegg for hele Sysendalen tettbebyggelse er satt i drift, som ble estimert til 31. desember 2025 da tillatelsen ble gitt.

Klagers argumenter

Solbakken Velforening har, på vegne av hytteeiere i nærheten av Isdøla renseanlegg, klaget på Statsforvalterens vedtak. Klagen gjelder kun den midlertidige løsningen ved dette renseanlegget.

Klager mener at reguleringen av lukt og støy i tillatelsen er upresis og utilstrekkelig, og ønsker blant annet at det inntas et krav til umiddelbar handling ved lukt- og støyplager fra det midlertidige tiltaket.

Klager ønsker videre at det settes en eksakt sluttdato i tillatelsen, for å unngå at det midlertidige tiltaket drar ut i tid. Slik tillatelsen pr. nå er utformet, vil tiltaket kunne utsettes på ubestemt tid.

Klager mener endelig at de tekniske installasjonene skal graves ned under dagens terrengoverflate, og at tillatelsen stiller krav til at det midlertidige tiltaket ikke skal være synlig i terrenget.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren har vurdert klagers anførsler i oversendelsesbrevet til Miljødirektoratet, og konkludert med at det ikke er kommet frem opplysninger som tilsier en annen vurdering av saken. Statsforvalteren opprettholdt derfor vedtaket, og oversendte saken til Miljødirektoratet for endelig behandling den 29. september 2023, jf. forvaltningsloven § 33 andre og fjerde ledd.

Supplerende informasjon

I brev av 2. juli 2024 til Miljødirektoratet, har Eidfjord kommune informert om framdriften til byggingen av nytt fellesanlegg i Sysendalen tettbebyggelse. Prosjektet er forsinket grunnet innsigelse fra Statens Vegvesen. Kommunen estimerer ett års forsinkelse, dvs. 31. desember 2026.

Miljødirektoratets vurdering

Klager har etter direktoratets vurdering rettslig klageinteresse i saken, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Klagen er også fremsatt innen utløpet av klagefristen, jf. forvaltningsloven § 29, og tas følgelig til behandling.

Overordnet om tillatelsen i saken - unntak fra forurensningsforskriften

Statsforvalteren har som beskrevet over gitt kommunen tillatelse til å transportere bort det overskytende avløpsvannet fra Sysendalen tettbebyggelsen, til silanlegget i Eidfjord. Anlegget i

Eidfjord er regulert etter forurensningsforskriften kap. 13, og Miljødirektoratet legger til grunn at anlegget derfor ikke tilfredsstiller minimumskravene i forurensningsforskriften kap. 14.

Etter vår vurdering er forurensningsforskriften kap. 14 klart til hinder for å tillate en ordning der avløpsvannet fra en kap. 14-tettbebyggelse transporteres bort og slippes på et anlegg som *ikke* oppfyller kravene i dette kapitlet. Statsforvalterens tillatelse er derfor etter vårt syn gitt i strid med forskriften, og skal følgelig i utgangspunktet settes til side. Etter en helhetlig vurdering finner vi imidlertid at det er grunnlag for å gjøre et midlertidig unntak fra kravene i forurensningsforskriften kap. 14 i denne konkrete saken jf. forskriftens § 41-4, slik at det omsøkte tiltaket allikevel kan tillates i dette tilfellet. Vi legger her særlig vekt på at den aktuelle ordningen kun vil gjelde frem til nytt anlegg er ferdig bygget, og at det p.t. er vel ett år siden tillatelsen ble gitt av Statsforvalteren. Videre vurderes den midlertidige løsningen å være bedre for miljøet enn å videreføre dagens situasjon i Sysendalen. En unngår med dette utslipp direkte til ferskvannsresipient, og påslippet er også innenfor tillatelsen til Eidfjord renseanlegg.

Miljødirektoratet understreker imidlertid at det er uheldig at det overskytende avløpsvannet fra Sysendalen ikke vil renses i samsvar med kravene i forurensningsforskriften kapittel 14. For å begrense ulempene av dette i tiden frem til nytt anlegg i Sysendalen er ferdigstilt, vedtar vi at det skal inntas et vilkår i tillatelsen som fastsetter at det ikke kan tillates nye tilknytninger til Isdøla og Maurset renseanlegg før nytt fellesanlegg i Sysendalen er satt i drift.

Lukt og støy

Klager ber om at vilkårene i utslippstillatelsen om lukt og støy skjerpes.

Miljødirektoratet viser innledningsvis til at rensing av avløpsvann er en type aktivitet som medfører lukt og støy. Det vesentlige er at sjenerende lukt og støy reduseres i så stor grad som mulig, innenfor rimelige kostnadsrammer.

Miljødirektoratet viser til tillatelsens vilkårsdel kapittel 4.1 som omhandler lukt:

"Luktulempen til omgjevnadane skal avgrensast mest mogeleg. Frekvensen av gjenkjennbar plagsam lukt ved omliggjande bustader og fritidsbustader mv. skal ikkje overstige 1 prosent av timane i ein månad (frekvens/hypigheit)."

Miljødirektoratet mener at formuleringen "... skal avgrensast mest mulig" er tilstrekkelig streng og tydelig.

Støy er omtalt i tillatelsens vilkårsdel 4.2 med følgende tekst:

"Avløpsløyvinga skal driftast på ein slik måte at det ikkje medfører nemneverdige støyulempen for omgjevnadane."

Miljødirektoratet mener at formuleringen "... ikke medfører nevneverdige støyulempen for omgivelsene" er tilstrekkelig streng og tydelig.

Videre er det stilt krav til at kommunen skal utarbeide en risikovurdering og, på bakgrunn av den, utarbeide en driftsplan, tiltaksliste, samt iverksette tiltak for å redusere luktplager.

Klager viser til at dagens løsning ikke er tilfredsstillende. Miljødirektoratet understreker at tiltaket er midlertidig og en del av et større prosjekt for å bedre avløpssituasjonen i området. Det forventes at eksisterende lukt- og støyplager reduseres betydelig når Isdøla renseanlegg er avviklet og sanert.

Miljødirektoratet finner på denne bakgrunn ikke grunnlag for å skjerpe tillatelsens krav til lukt og støy fra det midlertidige tiltaket.

Sluttdato

Klager ber om at det inntas en eksakt dato den midlertidige tillatelsen for når denne skal opphøre.

I tillatelsen er opphørstidspunktet angitt som følger: "*31. desember 2025/til nytt reinseanlegg for Sysendalen tettbygde område blir satt i drift.*"

Etter Miljødirektoratets oppfatning er tillatelsen med dette angitt med åpen ende. Formålet med dette antas å være å unngå unødvendig saksbehandling dersom nytt anlegg for Sysendalen tettbebyggelse blir forsinket.

Miljødirektoratet er enig med klager i at det bør inntas et endelig sluttidspunkt i tillatelsen, for å unngå at den midlertidige løsningen trekker ut i tid. Vi mener imidlertid at en sluttdato midtvinters i fjellet vil være uheldig, da det kan være vanskelige arbeidsforhold utendørs hvis gravearbeider gjenstår. Videre er bygging av nytt anlegg for Sysendalen tettbebyggelse allerede forsinket med ca. et år grunnet innsigelse på reguleringsplanen. Vi endrer derfor tillatelsens sluttdato til 1. juli 2027.

Siden det ikke er gitt et endelig opphørstidspunkt i Statsforvalterens tillatelse, anser vi denne endringen for å være til gunst for klager, jf. forvaltningsloven § 34 tredje ledd. Klager har for øvrig selv foreslått å forskyve sluttdatoen lenger frem, for å ta høyde for eventuelle forsinkelser.

Terrenginngrep

Miljødirektoratet mener på generelt grunnlag at tiltak av midlertidig karakter skal etterstrebe å ha et så lite naturinngrep som mulig. Unødvendig sprenging av fjell er uheldig, og kan være kostnadsdrivende. Tankene er planlagt å graves ned så langt som mulig uten sprenging. Vi mener dette er hensiktsmessig gitt tiltakets midlertidighet. I denne saken finner vi det ikke hensiktsmessig å innta et krav til tankenes høyde i terrenget i en tillatelse etter forurensningsloven.

Naturmangfold

Ved vurderingen av om tillatelse etter forurensningsloven skal gis, skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer, og det skal fremgå av avgjørelsen hvordan prinsippene er vurdert, jf. naturmangfoldloven § 7.

Miljødirektoratet viser til, og slutter oss i det vesentlige til, Statsforvalteren i Vestland sine vurderinger i utslippstillatelse av 1. september 2023, pkt. 3.1.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse dersom det er usikkerhet om effekter på naturmangfoldet og mistanke om at utslippet kan medføre vesentlig eller alvorlig skade på truet/viktig naturmangfold. I Statsforvalters resipientvurdering forventes det ikke at de økte tilførslene fra Isdølo avløpsanlegg til Eidfjord silanlegg vil forårsake eutrofi-effekter som kan være skadelig for naturmangfoldet i resipienten Eidfjorden. Miljødirektoratet vurderer at føre-var-prinsippet i nml. § 9 ikke kommer til anvendelse.

Basert på kunnskap om tilstand i resipienten og registrerte påvirkninger i Vann-nett og vannmiljø, vurderer Miljødirektoratet at det er lav risiko for at det aktuelle naturmangfoldet i resipientene påvirkes av den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for, jf. nml § 10.

Vurdering av om vannforskriften er til hinder for tiltaket

Det følger av vannforskriften § 4 at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Det er fastslått i praksis fra EU-domstolen knyttet til vanddirektivet at disse forpliktelsene utgjør en skranke for hva myndighetene kan tillate i enkeltsaker.

Forurensningsmyndigheten må på bakgrunn av dette vurdere om omsøkt forurensende virksomhet/tiltak kan føre til at oppnåelsen av vannforskriftens miljømål vanskeliggjøres eller at tilstanden i vannforekomsten forringes.

Miljødirektoratet viser til Statsforvalteren i Vestland sine vurderinger i utslippstillatelse av 1. september 2023.

Vi legger dette til grunn, og vurderer at utslippet av kommunalt avløpsvann fra Sysendalen tettbebyggelse ikke vil vanskeliggjøre oppnåelsen av vannforskriftens miljømål eller fører til forringelse av den økologiske tilstanden i vannforekomstene. Miljødirektoratets vurdering er dermed at vannforskriften ikke er til hinder for at det kan gis tillatelse i denne saken.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Signe Nåmdal
avdelingsdirektør

Cecilie Kristiansen
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTAREN I VESTLAND
EIDFJORD KOMMUNE

Njøsavegen 2
Simadalsvegen 1

6863
5783

LEIKANGER
EIDFJORD